

תמ"ש 21287-09-15

בפני כב' השופטת שפירא גליק

התובע:

ע"י ב"כ עו"ד ליטל פרל עזריאל או עו"ד אלה רודניק
או עו"ד גיא שדה
מרתי הלוחמים 1, תל אביב
טלפון: 03-5626569; פקס: 03-5626570

נגד

הנתבעת:

ע"י ב"כ עו"ד מיכאל טאובסינג או עו"ד יעל פרידמן

פסק דין מתוקן

עניינו של פסק הדין הוא הכרעה בתביעת התובע כנגד הנתבעת, שכותרתה "פירוק שיתוף וסעד הצהרתי".

הרקע ותמצית הטענות:

1. התובעת והנתבע נישאו ב-1984, מנישואי הצדדים נולדו 3 ילדים בשנים 1989, 1991, ו-2003.
2. לאחר נישואי הצדדים, הם עברו להתגורר בדירה השייכת לנתבעת, המדובר בדירה אחת מבין שתי דירות שהנתבעת קיבלה במתנה מסבה המנוח שנים לפני נישואיה.
3. לטענת התובע, בשנת 1986 בערך שיפצו הצדדים את הדירה בה התגוררו, והאת מכספיו של התובע בלבד. התובע קיבל לטענתו כשנה וחצי קודם לכן "פיצוי עזיבה" מהקיבוץ בו התגורר, וכן התובע חסך כספים רבים, לטענתו, משירותי בצבא הקבע.
4. התובע טוען, כי מתחילת הדרך הביעה הנתבעת באוזניו את כוונתה לשיתוף התובע בנכסיה. כספי השכירות הופקדו בחשבונם המשותף של הצדדים, וכך גם ביטוח הדירה שולם מחשבונם המשותף של הצדדים. ונוכח כוונת הנתבעת, הסכים, לטענת התובע, "להשביח את הנכסים ללא כל תמורה מיידית".

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
 - 24
 - 25
 - 26
 - 27
 - 28
 - 29
 - 30
 - 31
 - 32
 - 33
5. התובע הוסיף וטען עוד, כי הנתבעת ציינה בפניו "בכל הזדמנות אפשרית", כי ברצונה לשנות את הרישום, ולהעביר לבעלותו מחצית מדירותיה, אולם, לדבריה, היא חוששת מתגובת בני משפחתה, ועוד לטענתו הסכימו הצדדים, כי ימכרו בעתיד את הדירות השייכות לנתבעת, שני הצדדים.
6. התובע הוסיף לשם ביסוס טענותיו באשר לכוונת השיתוף של הנתבעת בדירות, כי בשנת 1996 וגם בשנת 2000, ערכו הצדדים צוואה הדדית בפני נוטריון, במסגרתה הוריש התובע את הדירות הרשומות ע"ש הנתבעת לנתבעת – ועוד הוסיף, כי בצוואת הנתבעת נקבע, כי במידה והנתבעת תלך לעולמה בחיי התובע, רכוש הצדדים יעבור באופן מלא לבעלותו, ועוד ציין התובע כי שכר הדירה מן הדירות, הופקד לחשבונם המשותף של הצדדים.
7. בתחילת שנת 1991 עברו הצדדים להתגורר בדירת אחיה של הנתבעת, דירה המצויה בקומה שלישית, (כל הבניין שייך לבני משפחת הנתבעת בקומה הראשונה).
8. לטענת התובע, בשנת 1993 ערכו הצדדים שיפוץ בדירת המגורים, שהיתה רשומה ע"ש אח הנתבעת, וכיום רשומה על שמה. שיפוץ זה בוצע, לטענת התובע, בכספי קרן ההשתלמות שלו, בשנת 1999 נפתחה קרן השתלמות נוספת על שמו, והצדדים ערכו שיפוץ מסיבי מכספים אלה, במסגרת שיפוץ זה, אוחדו שתי הדירות שהיו מצויות באותה קומה, ועקב כך אחיה של הנתבעת קיבל את כספי השכירות בגין דירתה השניה של הנתבעת.
9. ועוד טוען התובע, כי בשנת 2006 ערכו הצדדים שיפוץ נוסף בדירת הנתבעת, ובמסגרתו הפכו הצדדים את הדירה האמורה לדירת גן מפוארת, בדירה שאיתו הצדדים הם התגוררו עד שנת 2012, במאי 2012 עברו הצדדים להתגורר בדירה שכורה בעלות שכ"ד של 8,500 ₪, ומיום עזיבת הצדדים את דירת הנתבעת, כספי השכירות מועברים לחשבונם המשותף של הצדדים ומשמשים את בני המשפחה לניהול משק הבית המשותף.
10. התובע ציין, כי הצדדים רכשו בשנת 2004 רכב מסוג "הונדה" הרשומה ע"ש הנתבעת ואימה, גם ביטוח הרכב שולם מחשבונם המשותף של הצדדים עד למועד פרידתם.
11. התובע טען, כי מערכת היחסים בין הצדדים התאפיינה בשיתוף פעולה ובחברות טובה במשך השנים, אם כי היו עליות ומורדות כמו אצל כל זוג. לאחרונה, כך טען התובע, החלה מערכת יחסים

- 1 להדרדר, והנתבעת שקדה על הכנת תביעותיה. לדבריו על התובע, הוא איש משפחה נעים
2 הליכות, שבמשך כל השנים עשה כל שניתן כדי למנוע ויכוחים מיותרים, לפיכך הביע תמיכתו
3 על שלא נעשתה אליו כל פניה קודם הגשת תביעות הנתבעת.
4
- 5 12. התובע טען, כי שירת בצבא הקבע עד 1984, הנתבעת עבדה במשך שנה, ויתר הזמן היתה
6 עקרת בית, לאחר השחרור התובע עבד כטכנאי מכשור רפואי, ב-2009 פרש מעבודתו ופתח
7 עסק עצמאי, אך עסקיו לא צלחו כמצופה, ובדצמבר 2011 סגר התובע את עסקו. עם סגירת
8 עסקו, נותר סכום של 114,000 ₪, שהיה בחשבונם המשותף של הצדדים, והנתבעת העבירה
9 לחשבון אחיה סכום של 63,500 ₪ ו-3,329 דולר, שהיה שייך לבת הקטינה.
10
- 11 13. ביוני 2012 מצא התובע עבודה בחברת אחת כטכנאי מכשור מעבדות בשכר של 7,000 ₪, אך
12 בינואר 2014 פוטר בשל צמצומים, במאי 2014 החל בעבודתו בחברה נוספת כאיש שיווק
13 והשתכר סך של 8,000 ₪ לחודש, אך בינואר 2015 פוטר וקיבל דמי אבטלה מפברואר 2015
14 עד יולי 2015, הכספים הועברו לחשבונם המשותף של הצדדים.
15
- 16 14. במשך כל השנים שימש התובע, לטענתו, כאיש תחזוקה של הבניין בו מצויות דירות הנתבע,
17 ועשה תיקונים שונים, התובע חזר ופרט (באריכות רבה) את השיפוצים שנעשו בדירות.
18
- 19 15. התובע עתר איפוא, כי הוא זכאי למחצית הזכויות בדירות וביקש "לקבוע כי יש לשנות את
20 החשש בלשכת רישום המקרקעין", כך שמחצית הזכויות תעבורנה על שמו, וביקש צו מניעה
21 לבל תעביר הנתבעת הזכויות בדירות לצד ג' כלשהו, וכן ביקש למכור את רכבם של הצדדים
22 וחלוקת התמורה שתתקבל.
23
- 24 16. מנגד, כפרה הנתבעת בכתב הגנתה בטענות התובע בתביעתו.
25
- 26 17. הנתבעת הכחישה את טענות התובע באשר לדירות, וטענה כי שתי הדירות הנוכחות הינן של
27 הנתבעת, כמו גם מלוא דמי השכירות שהתקבלו, שאותם גבתה הנתבעת.
28
- 29 18. הנתבעת הוסיפה וטענה, כי למיטב זכרונה, בוצעו מספר עבודות של תיקונים בדירה בה
30 התגוררו הצדדים, תיקונים אלה בוצעו בשנת 1984, ולא מכספי התובע בלבד, אלא מכספי
31 הצדדים.
32
33
34
35

- 1
- 2
- 3 19. לטענתה של הנתבעת, כי באופן חד משמע, הבית בו מצויות הדירות, הן מורשת משפחתה,
- 4 שהקימה את [REDACTED] הנכסים בבית רשומים ע"ש בני משפחת [REDACTED] דורותיהם,
- 5 "ומכאן אף ידוע לתובע, כי מעולם לא היתה כוונה של הנתבעת במפורש או במשתמע,
- 6 לסטות כהוא זה ממורשת משפחתה זו, ולשתפו כהוא זה, בנכסי מורשת וירושה אלה".
- 7 הנתבעת קיבלה הדירות במתנה מסבה, הרבה קודם נישואיה לתובע.
- 8
- 9 20. הנתבעת הוסיפה וטענה, כי בעובדה שמעת לעת מצאה לנכון להפקיד את כספי השכירות
- 10 שגבתה מדירתה בחשבון המשותף לצדדים, אין כדי ללמד על כוונת שיתוף המוכחשת מיניה
- 11 וביה, והוא הדין בקשר לביטוח על דירותיה, אם חויב הח"ן המשותף זה נעשה מטעמי נוחות
- 12 גרידא.
- 13
- 14 21. הנתבעת הכחישה טענות התובע באשר להצגת כוונותיה כביכול. לטענתה, הנסען בעניין זה,
- 15 הוא מדמיונו הפרוע של התובע, דבר שנוגד לצרכי תביעה זו בלבד, להפך עקב חילופי הרישום
- 16 בדירות עם אחיה, הנתבעת ציינה באוזן התובע שדירות אלה ימשיכו להיות רשומות על שמה
- 17 בלבד, ללא כל זיקה או שיתוף בהן לתובע, והתובע קיבל זאת כדבר המובן מאליה.
- 18
- 19 22. גם עריכת הצוואות נועדה, לטענת הנתבעת, לשמור את מורשת [REDACTED] להנחיל הדירות
- 20 לצאצאים בלבד "ולא להקנות דבר וחצי דבר לתובע".
- 21
- 22 23. הנתבעת הוסיפה, כי אין בעבודה שבוצעה לאיחוד הדירות כל השבחה שלהן, אלא להיפך,
- 23 מהותית, עניינית וקניינית, הנתבעת תזדקק להשקעה חוזרת לשם הפרדת הדירות זו מזו,
- 24 והאיחוד לא נתן אלא הנאה זמנית עקב צרכי המשפחה.
- 25
- 26 24. הנתבעת הוסיפה וטענה, כי היא לבדה זכאית לכספי השכירות, והיא ששילמה גם את דמי
- 27 השכירות בדירה שנשכרה.
- 28
- 29 25. באשר לכלי הרכב, טענה הנתבעת, כי אמה רכשה מכספה את כלי הרכב הנזכרים, כפי
- 30 שרשמה, בהנחה כי הרישום יסייע לתובע לקבל השתתפות בהוצאות רכב במקום עבודתו,
- 31 הנתבעת בהגינותה מימנה את ביטוח הרכב, ומכל מקום, רכב רגו קליאו שימש את אם
- 32 הנתבעת לבדה.
- 33
- 34

26. הנתבעת מכחישה את טענות התובע באשר לאורח חיי הצדדים, לטענתה חייהם של הצדדים היו רוויים ושזורים ויכוחים אין קץ "אשר לעולם הוצגו ע"י התובע כויתורים מיותרים", אשר רק העצימו את המחלוקות ואת החר שגבה בין הצדדים.

27. הנתבעת הוסיפה וטענה, כי אם הנתבעת סייעה ותמכה בבני הזוג לאורך כל שנות הנישואין, בהעמדת עזרה כספית שגרתית מחד, ומיותרת מאידך, עת נזקקו להשלמת כספים להוצאות חד פעמיות.

28. בנסיבות אלה, טענה הנתבעת, כי יש לדחות התביעה.

מבוא דינוי

29. להשלמת הרקע, אומר כי הנתבעת כאן הגישה תביעה רכושית תמ"ש 10888-05-15, שנקבע בה קדם משפט נוסף ליום 26.06.16, בתביעתה עתרה הנתבעת לשמירת זכויות, איזון משאבים ופירוק שיתוף במטלטלין. לכאורה, נראה באמת כי התביעה שבכאן, הוגשה כמעין "תגובת נגד".

30. יצוין, כי בתיק אחר (תמ"ש 10868-05-15) הסכימו הצדדים, כי המשמורת בקטינה תהיה לאמם הנתבעת כאן.

31. מצטער הדבר, שהצדדים לא השכילו לסיים גם תיק זה בהסכמה, ואולם משנשמעו ההוכחות ובאי כח הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב ניתן פסק דיני

דין

32. הצדדים נישאו ב-1984, לפיכך המשטר הרכושי החל עליהם הוא המשטר הרכושי של שיתוף דחוי, על פי חוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג 1973.

33. עיקר המחלוקת בתביעה, הוא שתי הדירות שבעלות הנתבעת, אותם קיבלה הנתבעת מסבה המנוח, נכסים כאלה, שנתקבלו בירושה או במתנה, ואין הם פרי מאמץ משותף של בני הזוג, כונו בפסיקה "נכסים חיצוניים".

תמ"ש 1287-09-15

הדין החל.

34. כידוע, קובע סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון בין בני הזוג התש"ל 1973, כדלקמן:

"הזכות לאיזון משאבים:

(א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג למעט –
(1) נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין.."

35. הנכסים הנזכרים בסעיף 5(א)(1) זכור בפסיקה לכינוי "נכסים חיצוניים", הגדרה שנטבעה בפסיקת בית המשפט העליון ב- ע"א 4181/99, 4151/99 בריל נ' בריל, פ"ד נה(4) 709 (למרות שפסק דין זה עוסק בחלוקת השיתוף ולא בחוק יחסי ממון).

36. הפסיקה חזרה וקבעה כי אין בהוראותיו של סעיף 5 לחוק יחסי ממון כדי למנוע יצירת שיתוף בנכס ספציפי לפי הדין הכללי, לרבות בנכס שנרכש על ידי מי מבני הזוג לפני הנישואין, ובמיוחד ביחס לדירת מגורים.
ראה למשל: פסיקתה של כב' השופטת בייניש (כתוארה אז) ב- ע"א 7687/04 ששון נ' ששון, פ"ד נט(5) 596, בעמ' 615.

37. יצוין כי הפסיקה קיבלה כי ניתן להעלות טענה לשיתוף מכח הדין הכללי כאשר מדובר בקיומם של יחסי נישואים תקינים והרמוניים למשך תקופה ניכרת, וכן טיב הנכס ונסיבות "נפילתו" בחלקו של הזוג, אך כמובן על-פי סיבות כל מקרה לגופו.
ראה: בע"מ 5939/04 פלוני נ' פלונית, פ"ד נט(1) 665.

38. עם זאת, הפסיקה המאוחרת יותר אשר התייחסה לשיתוף מכח הדין הכללי בנכסים חיצוניים וכוונתה "הלכה בהתהוות" (שכן היא לא התגבשה באופן סופי) גרסה כי אין כללים אחידים וברורים באשר לטענת שיתוף כאמור, והיא "תלוית מקרה".

כן ראו: פסק דינו של כב' הש' רובינשטיין ב- בג"צ 2533/11 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים (26.10.2011) (פורסם במאגר "נבו") ו- ע"א 7750/10 מרים בן גיאת נ' הכשרת היישוב חב' לביטוח בע"מ (15.11.2010) (פורסם במאגר "נבו").
מהלכה זו אצטט להלן:

"... יישומה של דוקטרינת השיתוף בנכס ספציפי - ובפרט הממשק בינה לבין דיני הקניין הרגילים מזה ודיני המשפחה מזה - אינו פשוט. בענין זה נזדמן לי לומר בעבר כי "גבולות הגזרה" אינם חדים, אך כך מטבע הדברים אי אפשר לקבוע מראש כללים ברורים באשר לכל האפשרויות שמזמנת המציאות האנושית".

היטיב לסכם את ההלכה האמורה פרופ' שחר ליפשיץ במאמרו "יחסי משפחה וממון, אתגרים ומשימות בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון" (חוקים א' 227, 258-259 (2009)) ממנו אצטט:

"... היו פסקי דין שיישמו במדויק את הלכת אבו רומי ודרשו אינדיקציה פוזיטיבית ספציפית לקיומה של כוונת שיתוף כדי להתיל את הדין הכללי על נכס מלפני הנישואין; אולם כמה פסיקות של בתי המשפט שניתנו לאחרונה מייצגות קו הרואה ב"רוח התקופה" ציווי להחלה מרחיבה של השיתוף הזוגי גם על הנכסים החיצוניים. בפסקי הדין הללו הוחל השיתוף על נכסים חיצוניים מבח הדין הכללי גם בהעדרה של ראיה פוזיטיבית התומכת בכוונת השיתוף".

39. לסיכומו של הכלל המשפטי אומר כי אכן התקיימה בפסיקה מעין "תנועות מטוטלת" בין הגישות השונות, אך אין ספק שחדברים נקבעו על-פי כל מקרה ומקרה לגופו.

מן הדין לעדו.

40. הדירות נשוא המחלוקת בתיק שבפני הן "נכסים חיצוניים", שכן מקור הרכישה של הנכסים הוא מתנה לנתבעת מסבה המנוח הרבה לפני נישואיה לתובע.

41. אבחן איפוא את השאלה, האם הדירות "נטמעו" ברכוש המשותף של הצדדים, או בלשון הלכת אלמונית (בע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני (26.12.12) (פורסם במאגר "נבו") יש סימנים המעידים על "...במוקד דיונו מצויה דירה שנרכשה ע"י אחד מבני הזוג (המשיב)

טרם הנישואין ושימשה למגוריהם במהלך שנות נישואיהם, כאמור, הנחת המוצא הינה כי נכס שמצוי בבעלות של אחד מבני הזוג בנקודת הפתיחה (ערב הנישואין) נותר בבעלותו המלאה גם בנקודת הסיום (התרת הנישואין) ואינו נכלל במסת הנכסים במסגרת הסדר איזון המשאבים. יחד עם זאת, הנחת מוצא זו אינה סוף פסוק, בית משפט זה קבע במספר

הזדמנויות כי סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון אינו מונע יצירת שיתוף בנכס ספציפי מכח הדין הכללי החל על העניין כגון דיני הקניין, דיני החוזים, דיני הנאמנות, עיקרון תום הלב וכיו"ב – וכי הדברים אמורים גם בנכס "חיצוני" שנרכש ע"י אחד מבני הזוג טרם הנישואין... נטל ההוכחה, מוטל מטבע הדברים על בן הזוג שאינו רשום כבעלים של הנכסים...". עם זאת, צויין עוד בפסק דין זה, כי "לעניין דירת מגורים משטח של חזקת שיתוף, גישת הפסיקה נטתה לגמישות רבה, והכירה ביותר קלות בטענת שיתוף בנכס "חיצוני" מכח נישואין משותפים ארוכי שנים.."

בפסק דין אחרון זה, נראה שניתן לאמץ את גישת כבוד השופט עמית ש"נתן בהם סימנים", לצורך הקביעה אם וכיכוש חיצוני נטמע ברכוש המשותף, אצטט איפוא מדבריו :

"לטעמי לצורך משקלו של אותו "דבר מה נוסף" הנדרש להוכחת כוונת שיתוף ספציפי יש להקל לגבי דירת המגורים לעומת נכסים אחרים שהובאו לנישואין ע"י אחד מבני הזוג. מבלי לקבוע מסמרות, אציין להלן מספר פרמטרים אשר יש להביא בחשבון בדוננו בשאלה אם להכיר בשיתוף ספציפי בדירת המגורים :

- האם הדירה הובאה ע"י אחד מבני הזוג לנישואין (כמו במקרה דנן) או נרכשה ע"י אחד מבני הזוג לאחר הנישואין.
- התנהגות הצדדים – אווירה כללית של שיתוף ושל מאמץ משותף.
- נסיבות כגון יצירת מצג בפני בן הזוג השני מובן כי הפרמטרים המנויים לעיל – אשר חלקם "מושך" לכיוונים מנוגדים אינם רשימה סגורה וכל מקרה ידון לגופו..".

42. בחינת השאלה האם מצג מצידה של הנתבעת כלפי התובע, בדבר שותפות בדירות, מביא אותי למסקנה שהתשובה שלילית, ואמנה איפוא את טעמי :

42.1 העדות היחידה על הצהרה כזו, מצידה של הנתבעת, באה רק מפיו של התובע ודברים אלה הוכחו מכל וכל ע"י הנתבעת, ראה דבריה בסעיף 18 לתצהיר עדותה הראשית.

42.2 הנתבעת החליפה דירה אחת עם אחיה, וגם רישום הבעלות בדירות המוחלפות הוחלף, ובכל זאת הנתבעת לא שינתה את הרישום לשמה ולשם התובע.

42.3 הנתבעת הוסיפה ואמרה בסעיף 16 לתצהיר עדותה הראשית: "עצם העובדה

ידע על השינוי ברישום הדירות בטאבו, ובכל זאת לא עמד על כך שיירשמו גם על שמו, מעיד כאלף עדים על כך שגם לתובע מעולם לא היתה כל מחשבה כי חלק מהדירות שייך לו", דברים אלה לא נסתרו בעליל.

42.4 יצוין, כי הנתבעת גם הכחישה את טענת התובע, לפיהם כביכול הסכימה כי הדירות שיירכשו, והדירה או הדירות החלופיות תרשמונה על שם שניהם, היא אף מוסיפה בסעיף 19 לתצהיר עדותה הראשית "עובדה היא כי לא עשינו זאת במשך שלושים שנות נישואים".

42.5 התובע, שבעניין זה, ודאי עול ההוכחה עליו, לא הביא אף עד חיצוני שיכול היה להעיד, ששמע את הנתבעת אומרת "בכל הזדמנות" שתעביר את מחצית הרישום בדירות על שם הנתבע. אם אכן נכונים דבריו של התובע, מן הסתם לא היה מתקשה למצוא עד כזה, עצם העובדה הזו, משמשת כנגדו של התובע.

43. בחינת השאלה בדבר מקור "הרכישה" של הדירות ללא ספק, מראה שהמדובר בנכסים חיצוניים שהיו של הנתבעת הרבה לפני נישואיה לתובע. זאת ועוד, כל הבית על דירותיו, נחשב במורשת המשפחה לדורותיה, עד עצם היום הזה.

44. בחינת התשתית הראייתית שהונחה בפני באשר להתנהגות הצדדים – האם היתה אווירה כללית של שיתוף ושל מאמץ משותף, אף היא אינה מאפשרת תשובה חיובית של ממש, ולמעשה התשובה אף שלילית ולהלן אפרט:

44.1 מתוך עדויות הצדדים הצטיירה תמונה לפיה כלכלת המשפחה נסמכה רובה ככולה משני מקורות: עזרתה הכספית השוטפת של אם הנתבעת ודמי שכירות, מדירות הנתבעת.

44.2 הוכח שאפילו מכספי הפיצויים שקיבל התובע [REDACTED] ואף הפקיד לחשבונם המשותף של הצדדים 160,000 ₪, והדבר עולה מדפי החשבון שצירף התובע. ככל הנראה, את יתר כספי הפיצויים השקיע התובע בעסקו שכשל ואשר נאלץ לסגרו (ראה בעניין זה חקירתו הנגדית של התובע בעמוד 9 לפרוטוקול), ראה בעניין זה גם עדותה של הנתבעת עצמה בעמוד 23 לפרוטוקול שורות 27-32, בו מעידה שלחשבון המשותף הכניס התובע רק סכום של כ-160,000 ₪.

- 1
2 44.3 התובע עצמו הודה בחקירתו הנגדית, שהוריה של הנתבעת עזרו לבני הזוג כלכלית כל
3 השנים, וכי הוריו כחברי קיבוץ לא יכולים היו כך לעשות (ראה חקירתו הנגדית של
4 הנתבע בעמוד 11 לפרוטוקול שורות 17-29).
- 5
6 44.4 לתובע לא היה כל תיעוד על טענתו כי קיבל כספים מהקיבוץ בו הוריו חברים, הוא
7 לא הגיש מסמכים מהבנק על כך למרות שיכול היה לעשות כן (ראה עמוד 13
8 לפרוטוקול שורות 18-29), אין ספק שהתובע עבד במשך השנים, (אם כי פוטר מספר
9 פעמים), ומשכורתו היתה לא גבוהה. ראה דברי אחי הנתבעת, העד [REDACTED]
10 בעמוד 20 לפרוטוקול :
11
- 12 "...תקשיבי [REDACTED] וויח 7-8 אלף ש"ח לחודש, איך אפשר לפרנס בכזה סכום?
13 אמא שלי, בלית ברירה, היא נתנה מעל מיליון ש"ח, שמעי זה לא פשוט היה,
14 כשאנן יכולתי לעזור גם אני עזרתי, לצערי אני צריך את הדברים לעצמי."
15
- 16 44.5 בעוד שהתובע טוען, כי יחסי עם הנתבעת היו כל השנים יחסי ידידות, והיחסים
17 הדרדרו רק במחצית השנה האחרונה (ראה חקירתו הנגדית של התובע בעמוד 14
18 לפרוטוקול שורות 12-13), הנתבעת טוענת שיחסי הצדדים היו עכורים, וכך גם טוען
19 אחיה של הנתבעת (ראה חקירתו הנגדית בעמוד 19 לפרוטוקול שורות 22-23).
20 בעמוד 20 הוסיף עד זה :
21
- 22 "שני ילדים, ילד בן 26 וילדה בת 25 עוד מעט, אני זוכר
23 היתה ילדה, היא כבר אז ביקשה מההורים : "בבקשה אל
24 תתגרשו, אתם רבים המון", אני זוכר גם את כל הפעמים [REDACTED] יה
25 מתקשר אליי ומתלונן על [REDACTED] ונתב אסמסים נגדה לכל המשפחה."
26
- 27 44.6 גם מעדותה של אם הנתבעת, הגברת [REDACTED] היה ללמוד שאורח החיים בין
28 הצדדים לא היה מלבד - לדבריה, את הרכב שלה רשמה גם על שם בתה כדי
29 שהתובע יקבל הוצאות רכב ממקומות עבודתו, (ראה חקירתה הנגדית בעמוד 21
30 לפרוטוקול), עוד הוסיפה, כי התובע "...עבר הרבה בעבודתו" היא העידה שהעבירה
31 לבתה ולתובע במשך השנים יותר ממיליון ש"ח "היו צריכים כל הזמן כסף, אפילו
32 יותר..." (עמוד 21 לפרוטוקול שורות 27-28).
33

45. מן התשתית הראייתית אותה סרקתי לעיל, ניתן לומר בבירור כי התובע לא הצליח להוכיח
 "דבר מה נוסף" (בלשונו של כבוד השופטת עמית בבע"מ 1398/11 (שם)), אשר יגרום לבית
 המשפט לקבוע שהנכסים החיצוניים, שהן דירות הנתבעת יהיו רכוש משותף של הצדדים.

46. כזכור, טען התובע לקיומן של שתי אינדיקציות נוספות, כדי שניתן יהיה לקבוע כי
 התקיימה בין הצדדים כוונת שיתוף בדירות, מכח הדין הכללי, וזאת בהסתמך על הצוואות
 ההדדיות שערכו הצדדים, וכן העובדה, שדמי השכירות שגבתה הנתבעת עבור דירותיה,
 הופקדו לחשבון המשותף של הצדדים.

אומר כבר כאן – כפי שאין בידי לקבל גם בעניין זה את טענות התובע, להלן אנמק :

46.1 כאמור הנתבעת, שלא עבדה, וכדברי אמה עסקה בעבודה חשובה מאד של גידול
 הילדים, המניסה את "פירות" דירותיה, היינו דמי השכירות מהן לחשבון המשותף,
 כפי שהראיתי לעיל הוכח כי בפועל כלכלת המשפחה נסמכה על מקור הכנסה זה,
 ומכאן איפוא, שאין לראות בביטוי הלכני של הפקדת השכירות כאמצעי להמחשת
 שותפות קניינית בדירות אלא כפי שהשיבה הנתבעת בחקירתה הנגדית (עמוד 24
 לפרוטוקול שורה 15) "בהכנסות היה שיתוף".

46.2 בעניין הוצאות הדדיות, העיד [REDACTED] רך הצוואות, כי כוונת הצוואות היתה
 לוודא ולהבטיח את הורשת הדירות לילדים (ראה עדות [REDACTED] מוד 4
 לפרוטוקול שורות 19-23).
 וכן ראה עדות הנתבעת, שענתה בתשובותיה על מטרות הצוואה – להבטיח את
 "המורשת" של משפחתה. ראה תשובותיה בחקירה הנגדית בעמוד 23 לפרוטוקול
 שורות 24-27.

46.3 אני מקבלת האמור בסעיף 18 בעניין זה בסיכומי הנתבעת. אכן, אין להקיש
 מעריכת צוואות הדדיות לכוונת שותפות ספציפית בדירות הנתבעות. ואכן,
 הפסיקה אינה מכירה את עקרון ההסתמכות ביחס לצוואה קיימת, והדברים
 ידועים.

47. התובע טוען בסיכומיו, כי הוא גרם להשבחתן של הדירות ועצם עובדה זו, יש בה כדי להשפיע
 על השיתוף בדירות.

48. עת עסקינן בדירת מגורים של בני זוג, יש ולעתים הכירה הפסיקה, כי חזקת השיתוף חלה גם על נכסים חיצוניים, היינו נכסים (במקרה שלנו דירות) שבאו אל מי מהצדדים ללא מאמץ משותף ולא במהלך הנישואים, אלא מתוך לנישואים.
- ראה למשל בג"צ 2222/99 גבאי נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נ"ד (5) 401 ;
ע"א קוטלר נ' קוטלר פ"ד מ"ס (2) 233 ; ע"א 1880/95 דרהם נ' דרהם נ (4) 865 ;
ע"א 4151/99 בריל נ' בריל, פ"ד נ"ה (4) 709.
49. משנה תוקף יש לדברים אלה, כאשר ה"עכס החיצוני", בו מדובר היא דירת מגורים בה התגוררו בני הזוג בעת נישואיהם, שכן דירת המגורים נתפסה כ"גולת הכותרת" של חזקת השיתוף, והיא מסווגת כאחד מנכסי המשפחה ואף הכוללת שבהם, ראה ע"א 806/93 הדרי נ' הדרי, פ"ד מ"ח (3) 685.
50. ואולם – מכלול יחסי בני הזוג מצביע דווקא על העדר כוונת שיתוף בדירות, הן משום יחסיהם העכורים של בני הזוג, ובעניין זה העדפתי את גירסת ההגנה על פני גירסת התביעה, אציין עוד כי הצעתי למנוע את עדות בנם של הצדדים, כדי שלא לגרום לו נזק נפשי (בהסכמת באי כח הצדדים) – אך עדיין וכפי שסרקתי לעיל, ההוכחה המצטברת היתה של מערכת יחסים לא תקינה בין הצדדים, וכן ובנוסף יש לזכור שהצדדים לא התקיימו בדיוק מ"מאמץ משותף".
- אמה של התובעת היא שתמכה בצדדים בסכומים לא מבוטלים כל השנים, התובע לא עבד מעת לעת, וכאשר ניסה להקים עסק – העסק כשל, אך גם עקב העובדה שהכל ראו בדירות מורשת משפחת [REDACTED] דורותיה, ובבניין האמור, גרו רק שני בני משפחת [REDACTED] היינו "ההצחרה" בהתנהגות היתה דווקא הפוכה: הדירות היו של בני משפחת [REDACTED] חשבו מעין "מורשת משפחתית" – אך ורק של בני המשפחה המותגורים בבניין ומבטיחים את עתידם.
51. אחזור איפוא לטענת התובע, כי הוא שיפץ את הדירות :
לאחר שבדקתי את התשתית הראייתית שהונחה בפני, אני דוחה, גם טענתו זו של התובע ולהלן אפרט :
- 51.1 התובע טען כי השקיע בדירות סכום עתק של 3 מיליון ₪, כביכול לשיפוץ הדירות, ואולם בחקירתו הנגדית מסתבר שאין כך פני הדברים, אצטט מתוך עמוד 8 לפרוטוקול מתוך תשובות התובע לחקירתו הנגדית :
- ש. אמרת משפט מאד יפה, שהשקעת 3 מיליון ₪, אתה מסכים
שהשתכרת 100,000 ₪ בשנה? אז אני אקפוץ ישר לסוף, כשאתה

מדבר על 3 מיליון, אתה בעצם סותר את כל ההכנסות 30 שנה
ואומר שהרווחת 3 מיליון, זה מה שאתה בעצם אומר.

ת. אתה שואל אותי שאלה?

ש. כן.

ת. התחתנו בשנת 84, אני הייתי בשנת קבע, הרווחתי משכורת של

סביב 8,000 ₪, קיבלתי פיצויים מהשנת קבע, היו לי גם

חסכונות, הייתי רווק אז הכסף נשאר בחשבון שלי, אחרי

החתונה העברתי לחשבון המשותף.

ש. שאלתי אותך – האם 3 מיליון זה כל הכנסותיך במשך כל

השנים?

ת. אולי יותר, היו לי פיצויים מהצבא, גם [REDACTED]

בהמשך מתבקש התובע להראות סימוכין לכספים אלה, אך אינו מצליח להביא
סימוכין כלשהם (ראה תקירתו הנגדית בעמוד 9 לפרוטוקול).

51.2 המספרים שנקב בהם התובע מצטמצמים משמעותית כפי שמופיע בהמשך
הפרוטוקול (עמוד 10) וכל העברות הכספים אל התובע מהמעביד שלו היו כ-166,000
₪.

51.3 התובע טען שעשה את השיפוצים במו ידיו, ואין לו קבלות (ראה עמוד 12 לפרוטוקול
שורות 1-2), אך מתוך חקירתו הנגדית עלה ש"השיפוצים" אינם לה מהותיים כפי
שהוא ניסה ליצור רושם, כך יש בדירה עד עצם היום הזה, חשמל חד-פאזי, הצילומים
שהוצגו לי של הדלת לא הראו כל שיפוץ אלא תחזוקה רגילה המתבקשת בכל דירה
מעת לעת.

51.4 עד ההגנה, מר [REDACTED] אישר כי בדירה אותה החליף עם אחותו הנתבעת
(הדירה בקומה א' לא היתה כל השקעה, לדבריו, "הדירה היתה מוזנחת", והוא
הוסיף "מוזנחת היתה אנדרסטייטמנט, בלשון המעטה", כאשר הוא קיבל את
הדירה, הוא עצמו השקיע בדירה 20-30 אלף ₪, כיון שהיה צורך לעשות "טיח,
קילוף כל הקירות, כי זה היה במשך שנים שכבה אחרי שכבה, מעולם
לא קילפו את הקירות (כתוב דירות [REDACTED] הוציאו את התריסים, אז הייתי צריך
לעקור ולבנות"...) (ראה עמוד 18 לפרוטוקול שורות 30-32), בהמשך מוסיף העד (עמוד
19 לפרוטוקול :

ש. שירותים? אמבטיה? אנסטלציה?

13 מתוך 16

- 1 ת. שירותים ואמבטיה לא, אנסטלציה לא במהות, כל החצר –
2 הצמחיה, היתה מוזנחת, והיו לי, אגב, היו שיפוצניקיות לקחתי.
3 ש. בתקופה שהתגוררת בקומה הראשונה, היו סורגים?
4 ת. כן.
5 ש. אממ.. מה [REDACTED] עשו במטבח בקומה הראשונה, זכור לך?
6 ת. כמובן, אני גר, האם את שואלת מה יש במטבח?
7 ש. מה הם עשו במטבח?
8 ת. המטבח מאוד מאוד קטן, השיש עם הכיור בצורה של ר', מכל צד
9 של הכיור יש מטר של שיש, ארונות.. יש 6 ארונות תחתיים
10 מתחת.
11 ש. זה היום?
12 ת. זה מאז, אותו דבר, ועוד 4 ארונות.. 6 ארונות.
13 ש. הם לא שברו את המטבח? בנו מסדרון?
14 ת. לא, היה קיר שאיחד בין שני הקירות, כשהם איחדו שברו את
15 הקיר ובנו את המטבח, איפה שלמעשה היה המטבח הקודם,
16 הזיזו אותו 2 מטר, הם לא הזיזו צנרת למעשה בצד אחד של
17 הבית, הצנרת נשארה באותו מקום.
18 ש. ובנו אמבטיה ושירותים בדירה שבקומה הראשונה?
19 ת. כן.
20 ש. אז אתה מאשר [REDACTED] שיפצו את הדירות בצורה כלשהי?
21 ת. בצורה כלשהי, כן. כשאני נכנסתי לא נעשה רושם כזה, את יכולה
22 לראות את התמונות כשנכנסתי לדירה..
23
24
25 51.5 עוד אוסיף ואומר, כי עד זה, שעשה עלי רושם אמין השיב, כי את השיפוצים
26 המועטים שהיו מימנו הוריו (הנרייה של הנתבעת), ולחלן אצטט מדבריו בעמוד 20
27 לפרוטוקול:
28
29 "ברור, של אבא שלי ואמא שלי בהתחלה ואז מאמא שלי, למשל החצר –
30 אמא שלי בשנת 2000 עשתה את זה ביחד עם החניה, לא היה להם כסף,
31 אמא שלי עשתה דודי חשמל ומזגנים היא עזרה להם וכל דבר בפנים היא
32 עזרה שם, יכול להיות שהוא נתן.. אני לא אומר שלא נתן, הוא כן נתן
33 כסף, אם אמא שלי השקיעה למעלה ממיליון ₪, אני לא יודע שהוא
34 הרוויח, אולי השקיע 20-30-40 אלף ₪, אני יודע כמה ההורים שלי
35 שמו.."

51.6 הגב' [REDACTED] אמה של הנתבעת אף הציגה וצירפה לתצהירת קבלות מחברת עמיקו, והתובע אף הודה בכך (ראה עמוד 11 לפרוטוקול שורות 26-28).

52. המסקנה העולה מן המקובץ, איפוא, היא אף, אין גם שיפוף "מהותי", או אפילו "מסיבי", שהתובע יכול להצביע עליו ואשר בגינו, ניתן יהיה לקבוע כי הדירות היו רכוש משותף או "נטמעו" ברכוש כזה.

53. העולה מן התשתית הראייתית שהונחה בפני איפוא, כי התובע לא הרים את הנטל הראייתי המוטל עליו לעניין הוכחת כוונת שיתוף בדירות התובעת, ההיפך הוא הנכון: הנתבעת הוכיחה כי הדירות היו של המשפחה, ולא היתה כל כוונת שיתוף בהן.

54. אוסיף ואומר, כי חרף שנות הנישואין הלא מועטות של הצדדים, הוכח כי דווקא לגבי דירות המגורים הוכח בפני שאלה ימשיכו להיות רכוש נפרד ורכוש חיצוני, ללא כל שיתוף.

סיכומי של דבר

55. התביעה נדחת.

56. התובע ישא בחוצאת התביעה לרבות של"ט ע"י ח"בסך 10,000 ₪.

57. תואיל המזכירות לשלוח פסק דיני לב"כ הצדדים.

58. ניתן לפרסום בהשמטת שמות.

59. מובהר כי פסק דין מתוקן זה מבטל את פסק הדין שניתן על ידי ביום 21.4.16.

ניתן היום, י"ח טבת תשע"ז, 16 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.

שפ"ר

שפ"ר גל"ק שופטת

1
2
3
4
5
6
7

להחליטם סגור